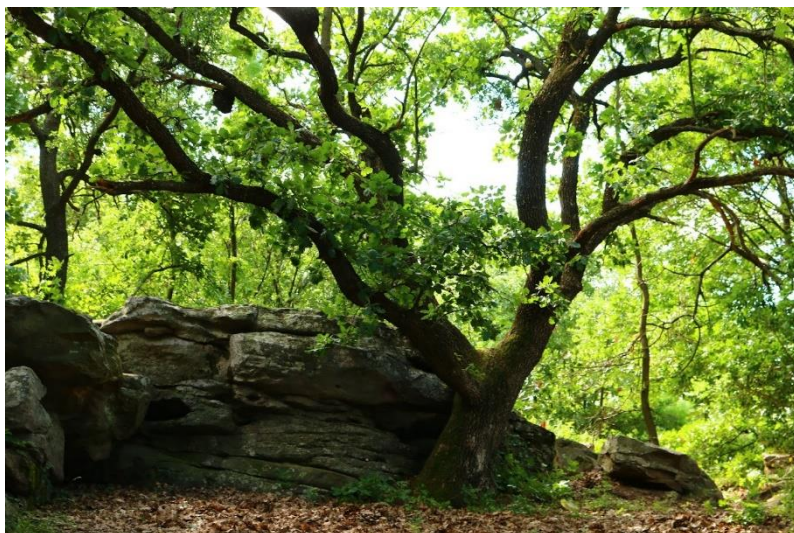

10. Balaton-parti erdőkezelés

A program során a Balaton-felvidéki erdőgazdálkodás szépségeit és nehézségeit mutatjuk be. A csodás balatoni panorámát a tihanyi Őrtorony kilátóból csodáljuk meg, ezután a Nosztoriba utazunk, ahol az erdészet számára nagy kihívást jelentő szélsőséges termőhelyi viszonyokról, fenyőpusztulásról – átalakításról és a Balaton-parti erdők nagy mértékű látogatottságáról is szó esik. A hidegkúti kisháznál helyi termékeket kóstolhatunk, majd programunkat balatoni hajózással zárjuk.

A Bakonyerdő Zrt. Balatonfüredi Erdészete nagyjából a Balaton-felvidék Zánka és Balatonfüzfő között fekvő lankás dombjain, valamint a Déli-Bakony földrajzi területén, a Szigliget-Tapolca-Nyirád-Szőc-Taliándörög-Nagyvázsony-Zánka községek által határolt területen helyezkedik el. Az Erdészet közel 12.000 ha állami erdőt kezel a térségben. A csodálatos képet nyújtó karsztbokorerdők és a zömében cseres erdőtársulások méltán kedvelt célpontjai a pihenni vágyó turistáknak.

1. kép Földig ágas molyhos tölgy

A terület talajviszonyai a sokféle alapkőzetnek (permi vörös homokkő, mészkő, dolomit, bazalt, lápi kotu) köszönhetően változatosak, ezt tükrözi az erdészet faállományának változatossága is. Ezen változatos talaj és domborzati viszonyoknak köszönhető, hogy nem sok olyan Magyarországon honos fásszerű faj van, amely az erdészet területén ne fordulna elő. Az erdők fafajösszetételében a cser a domináns fafaj, emellett a bükk, a kocsánytalan tölgy, a molyhos tölgy és a feketefenyő jellemző.

A kezelésünkben álló területek 22%-a védett, 51%-a pedig Natura2000-es terület. Az illetékes természetvédelmi hatósággal és a nemzeti park szakembereivel a kapcsolatunk szoros és konstruktív. Fő célunk, hogy hosszútávon biztosítsuk a tartamos erdőgazdálkodást a védelmi és közjóléti funkció megerősítésével.

Az erdőfelújítást az arra alkalmas állományokban mindenhol természetes úton végezzük. A zömében cseres, kocsánytalan tölgyes állományok felújítása jelenti az erdészet fő feladatát.

Jelentős volumenűek az egészségügyi termelések. Ezeknek zöme a feketefenyő pusztulása miatt válik szükségessé. Nagy problémát jelent a feketefenyő általános pusztulása. Fő feladatunk a mielőbbi, kíméletes technológiájú egészségügyi termelés elvégzése és a lomberdővé alakítás megkezdése és véghezvitele.

Erdőterületeink – frekventált elhelyezkedésükből kifolyólag – kedvelt kirándulóhelyek. A Balatonfüredi Erdészet specialitását épp a Balaton közelsége adja, hisz a szokásos erdészeti feladatokon túl nagyon nagy hangsúlyt kell fektetnünk arra, hogy az általunk kezelt erdők a közjóléti funkciójukat maradéktalanul el tudják látni. A Balaton partra pihenni érkező embereknek kirándulóhelyeket, túraútvonalakat kell biztosítanunk, hogy jó levegőn, szép természeti környezetben, biztonságosan tudják eltölteni a kirándulásra szánt idejüket.

Évente sokezer látogató kikapcsolódását szolgálja a balatonfüredi Koloska-völgy.

A Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei iskolánk 2004-ben kezdte meg működését, mely a Művészetek völgye és a Káli medence határán, Balatoncsicsón található. Az érdeklődőknek gazdag környezetnevelési programokat kínálunk; célunk a fiatal nemzedék természetes környezet iránti érdeklődésének felébresztése.

A Bakonyerdő Zrt. közjóléti fejlesztéseinek keretein belül, Tihany Község Önkormányzatával szoros együttműködésben építette meg a tihanyi Apáti-hegyen kilátóját, melynek ünnepélyes átadására 2016. november 2-án került sor.

Zánkáról Tihanyba érkezve egy könnyű gyalogtúrát teszünk a tihanyi Őrtorony kilátóig.

A kilátó építése civil kezdeményezésként merült fel, melyet Tihany Község Önkormányzata és a Bakonyerdő Zrt. karolt fel. A kilátó helyének kiválasztása és kialakítása a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságával közösen történt.

Az építmény organikus anyagokból, az egykor ott található római őrtornyokat idéző formában készült, fa és helyi terméskő felhasználásával.

Az építmény szerkezete szimbolikus; őselemekre, természetire utaló tagozódású. Négy terméskő oszlopa a vasbeton teherhordó maggal és a vasbeton pihenőlemezekkel a földet jelképezi. Felépítménye az erdő világát idéző fa szerkezet. A kilátószint nagyobb konzolos kiülése a látogatót a végtelen térbe emeli, elszakítva a földtől, a levegőbe; ez a szint a levegőről szól. Így jelen van a négy arisztotelészi őselem: a föld, amelyből a kilátó kinőtt, a bazalttufa a vulkán tüzéből-lávájából, a levegő, mely a látogatót a kilátó szinten körbeöleli, és a víz, a körülöttünk végtelenül elterülő Balaton.

A kilátó a Tihanyi félsziget közepén, a Külső-tótól nyugatra a 216 méter magas Apáti-hegyen, az őslendulás melletti tisztáson épült.

Az élénk táru balatoni panorámát szemlélve ejtünk néhány szót a kilátó építését követő tapasztalatokról, a szükségessé vált természetvédelmi intézkedésekről.

2. kép A tihanyi Őrtorony kilátó

3. kép Lombos újulattal alátelepült feketefenyves állomány

Visszasétálva a parkolóba buszra szállunk, és a Csopaktól északra fekvő Nosztori feketefenyves tömbben tekintjük meg az elmúlt évek aszálya nyomán kialakult fenyőpusztulást, illetve a pusztulást követő kárfelszámolást. A fenyőállományokban mindenütt megtalálható az őshonos lombos fafajok természetes úton alátelepült újulata, így az egészségügyi termelések utáni erdőfelújítást erre alapozzuk.

Ezután rövid buszúttal átérünk a hidegkúti kisházhoz. Itt helyi termékekből készített hidegtálakkal látjuk vendégül a résztvevőket; közben pedig ejtünk néhány szót az erdészet vadgazdálkodásáról, annak helyi kihívásairól, eredményeiről.

Ezt követően egy rövid séta során megtekintjük a környező cseresekben folyó természetes felújítás folyamatát, és eredményeit.

Az általunk kezelt öreg cserések zömében sarjeredetű állományok. Ebből kifolyólag egészségi állapotuk, vitalitásuk gyengébb, mint az ugyanolyan korú mageredetű egyedeké. A felújítás folyamatát 70 éves korban elkezdjük, amikor az állomány még képes megfelelő mennyiségű, és minőségű makkot teremni.

Sajnos az a tapasztalatunk, hogy az utóbbi években, évtizedben a cser egyre ritkábban terem. A makkját két évig érleli, tehát sokkal jobban ki van téve úgy a károsítók, mind az időjárás hatásainak. Ennek tudható be az, hogy egy-egy jó makktermésre 6-8 évet is kell várni.

Fontos tehát a lehullott makk védelme. Ezt meg tudjuk tenni az állomány alatti sűrű cserjeszint levágásával (bozótirtás). Ezzel az állomány „átláthatóvá” válik, kevésbé szívesen áll meg benne a vad, illetve, ha ott van, akkor messzebből látható, jobban vadászható.

Ez tapasztalataink szerint – még a korábbi, magasabb vaddisznólétszám mellett is – elegendő a makktermés védelméhez. A megjelenő újulatra ezután 1-2 alkalommal további, nem nagy erélyű bontást végzünk, majd az újulat fejlődésének függvényében haladunk tovább a részvégvágásokkal. Ezek a részvégvágások kis területűek, mindenkor az újulat fejlődését követik.

A fent leírt felújítási folyamat az első beavatkozástól az erdőfelújítás befejezéséig cca. 20 év alatt zajlik le.

A végvágás nyomán természetesen kisebb-nagyobb végvágott területek keletkeznek, amelyet sajnos napjainkban sokan előszeretettel titulálnak tarvágásnak és erdőirtásnak, nem látva a mögöttes zajló folyamatot, és az eredményeként létrejövő mageredetű elegyes erdőt.

4. kép Cser makk

5. kép Balatonfüred kikötője

Az erdei program végeztével a balatonfüredi kikötőbe vezet az utunk, ahol hajóra szállunk és a hajózás közben érdekes történetek hallhatunk a balatoni legendáriumból.

A tihanyi kikötőben szállunk vissza a buszokra és utazunk vissza Zánkára.

Képek:

www.bahart.hu

Gergál-Gombási Mónika
Mesterházi József
Némethi Kálmán